

Jan Hendrik van Eck, organist van de Cunerakerk,
dirigent van Euphonia te Rhenen.
Tevens directeur van de muziekschool Ars Musica
te Veenendaal en muziekpedagoog in Zuid-Afrika.

Ben van Laar

Met * bijdragen van J.A. van Laar, musicus en muziekjournalist.

Jan Hendrik van Eck komt op 1 april 1909 te Rumpt in de Betuwe ter wereld, als telg uit een muzikale familie. Zijn broer Herman wordt organist en muziekleraar, emigreert later naar Somerset-Strand in de Kaapprovincie in Zuid-Afrika. Zijn zus Lily is zeer kunstzinnig en groeit uit tot een voortreffelijke zangeres. Ook Henk is erg muzikaal en leert al jong orgelspelen. De kerk in Rumpt heeft een prachtig Naber-orgel uit 1842 en dat is een inspiratiebron voor de jonge Henk. Op veertienjarige leeftijd is hij al organist in de Grote kerk te Asperen.

Hoewel hij zijn hele leven aan het Betuwse dorp en landschap verknocht blijft ("the loveliest place on earth," schrijft hij later), kan hij in het stille dorp aan de Linge niet volledig tot ontplooiing komen. Henk volgt muzieklessen bij Theodore Breys in Gorinchem en later bij Jan Felderhof, Carol van der Linde, Guillaume Hesse en Jan Zwart in Amsterdam.

Al spoedig wordt hij, samen met Feike Asma, één van de radio-organisten die op het beroemde Jan Zwartorgel concernerden, het orgel dat nu in de Eusebiuskerk in Arnhem te bewonderen is.

* Je kunt Van Eck niet tot de traditionele Jan Zwartnavolgers rekenen. Hij is breder georiënteerd. Alleen al zijn bemoeienis met de lijdensmuziek van Bach en zijn eigen manier van componeren bewijzen dit. Ook de programmering die hij op de muziekschool toepast, is alles behalve post-zwartiaans. Als je een associatieve lijn wilt trekken vanuit Jan Zwart, dan zal die meer in de richting van Cor Kee lopen (ook een eigenzinnige Zwartleerling) dan naar Feike Asma en zijn epigonen.

In 1932 volgt zijn benoeming tot organist van de Cunerakerk. Op 9 maart 1933 verhuist Henk naar Rhenen, om zijn intrek te nemen in pension Beukenhof, op de splitsing van de Nieuwe en Oude Veenendaalseweg. Al na ruim zes maanden, op 27 november 1933, vertrekt hij naar Veenendaal. Een jaar later, op 8 augustus 1934, trouwt hij in Herwijnen met Eelke van der Bijl, geboren op 5 oktober 1911

Huwelijk van Henk en Eelke in 1934 (Coll. mevr. A. v. Honk-Hekman)

Jan Arie (Jan) op 3 december 1939 en overleden op 28 maart 2006, Gerdina Hendrika (Dini) op 21 december 1942, Arjanne Elze (Arja) op 9 april 1947. Uit het tweede huwelijk, in 1954, met Anna Maria Joubert is Isabeau Elizabeth geboren, op 11 oktober 1955. Anna heeft uit haar eerste huwelijk een dochtertje Daniela, geboren op 27 december 1949. De kinderen hebben de muzikale gave van hun vader geërfd en sommigen raken beroepsmatig bij de muziek betrokken.

Henk, Eelke, met Beppie voor hun huis op Hoofdstraat 30 in Veenendaal (Coll. mevr. G.B. Beernaert-van Eck)

te Herwijnen, overleden op 12 september 1999. Het paar gaat wonen in Veenendaal, Hoofdstraat 30, naast het gemeentehuis.

Zij krijgen vijf kinderen, die allen in Nederland worden geboren. Gijsberta Dirkje (Beppie) op 1 oktober 1936, Dirkje Johanna (Ditta) op 28 mei 1938,

Het gezin Van Eck verhuist op 18 oktober 1939 naar Kerkewijk 159, schuin tegenover de gasfabriek. Hier geeft hij onder meer orgel- en pianoles, solozang en koorzang. Verder is hij dirigent van diverse koren, onder andere in Rhenen, Amerongen, Elst. In Veenendaal en Rhenen leidt hij ook een knapenkoor.

Organist in de Cunerakerk.

In 1932 benoemt het college van kerkvoogden Henk van Eck tot organist van het Leichel-orgel in de Cunerakerk, als opvolger van Abraham Cornelis Moinat. Moinat is zijn leraar Klimmerboom in 1882 als organist opgevolgd. De zeer begaafde Moinat geeft vele inwoners van Rhenen viool-, cello-, piano- en orgellessen en is ook dirigent van muziekvereniging Ons Genoegen. Hij overlijdt op 29 januari 1929.

Henk is zeer vereerd met de aangeboden functie. Het voorgestelde salaris van 300 gulden per jaar is echter nog even een punt van discussie. Henk wil graag 400 gulden, omdat hij in Rhenen in pensioen moet en ook nog sollicitaties heeft lopen in zijn woonplaats Rumpst en in Zaltbommel, waar hij geen pensioenkosten hoeft te maken. De kerkvoogden gaan waarschijnlijk overstag, want Henk wordt aangenomen. Maar al spoedig daarna begint het drama voor de getalenteerde organist. Op 3 september 1934 breekt er brand uit. Het dak van de kerk brandt af en het Leichel-orgel uit 1900 wordt zwaar beschadigd. Firma J. de Koff & Zoon te Utrecht repareert het orgel in 1935. Ook de kerk is buiten gebruik. De kerkdiensten verhuizen naar de garage van Jan van der Horst aan de Herenstraat (tegenover de Muntstraat, nu Scapino) en daarna, in 1938, naar gebouw Irene, waarvoor de eerste steen wordt gelegd op 8 juni 1937 door Jacomina Elizabeth en Arnolda Rijkland van Voorthuysen.

In 1936 stort de noordoostelijke pilaar in en het orgel, dat net is gerestaureerd, wordt weer beschadigd. Nu voert de firma Sanders uit Utrecht de reparatie uit. Als in 1939 de kerk en het orgel weer voor de eredienst gebruikt kunnen worden, pakken zich opnieuw donkere wolken boven de Cunerakerk samen. De oorlog breekt uit en kerk en orgel worden weer getroffen. Gebouw Irene blijft voorlopig het toevluchtsoord van de hervormde gemeente. Hierin staat een orgel uit 1840 van orgelbouwer Jan van Gelder. Dit orgel wordt in 1957 te koop aangeboden. De NPB te Bennekom doet een bod van 2000 gulden. Men wordt het kennelijk eens, want sindsdien staat het orgel daar.

In het midden van 1944 verwacht men de kerk en het orgel, dat tevens van drie naar vier manualen is uitgebreid, aan het einde van het jaar weer in gebruik te kunnen nemen. Van Eck is erg enthousiast over zijn instrument, zoals hij laat blijken in het blad *Ons Kerkorgel*:

Wij mogen onze lezers verklappen dat ons Cunera-orgel één van de grootste orgels in Nederland wordt en één van de zeer weinige vierklavier instrumenten. Het is geen wonder dat wij de voltooiing van onze kerk met spanning en ongeduld tegemoet zien. Maar dit wachten behoeft niet lang meer te duren.

Hoe anders zal het lopen.

Henk verzoekt het college van kerkvoogden de *Johannes Passion* met zijn Christelijke Zangvereniging Euphonia te mogen uitvoeren in de Cunerakerk. Het college vindt deze muziek echter niet geschikt voor een godshuis. Henk schrijft nog een ontroerend "smeekschrift" om het college tot andere gedachten te brengen. Zonder resultaat. Pas in 1960 wordt voor de eerste keer toestemming gegeven. Maar toestemming of geen toestemming: voor Van Eck gaat het hoe dan ook niet door. In de herfst van 1944, door de slag om Arnhem, wordt Rhenen voor de tweede keer geëvacueerd.

Hooggeacht College,

Gedrongen door het Woord van onzen Heiland, en door een diep gevoel van teleurstelling, heeft onderteekenaar deses de vrijheid genomen het volgende onder Uwe hooggeëerde belangstelling te brengen.

Bij de werkzaamheden in Uwe Gemeente als organist en koördirigent, mocht ik worden geleid door de vurige hoop, op mijn terrein iets te kunnen doen tot de opbouw van Gods Koninkrijk in die Gemeente en naar het woord der Heilige Schrift: "Doe het werk van een evangelist", mij te bejveren in de beoefening van de lijdensmuziek van den streng protestantsche meester Johan Sebastiaan Bach.

Een ieder toch, die met Bach's scheppingen in nauwe aanraking komt, wordt ten secrete bepaald bij de ware betekenis van Christus' verlossingswerk.

Uw College zal zonder twijfel met mij van meening zijn, dat hij, die met Gods woord, ook langs deszen weg te doen krjgt, dat woord slechts voor eigen rekening zal verachten of wel aannemen. Daarom kan er toch ook geen twijfel bestaan ten aanzien van de groote taak, die de kerk en hare diensaren te dien opzichte hebben.

Het ziemt ondergeteekende tot groote droefheid, dat Uw college van meening was, het kerkgebouw voor dit deel van Evangelisatie-arbeid, op een Werkdag te verrichten, niet te moeten afstaan.

In de gang van zaken kan ondergeteekende berwaarlijk een vingerwijking Gods zien, om dit werk nu maar mismoedigd naar te leggen, zangelen hij is versterkt in de overtuiging, dat hij bij het lijden en sterven van zijnen Heere JULIUS door dese arbeid dageljkch meer en meer wordt bepaald.

Het gebou "Irene" is voor het uitvoeren van de Johannes Passien nu eenmaal te klein.

Hij richt zich daarom tot Uw College met het bescheiden, doch dringend verzoek, dese zaak ook in boven omschreven licht te bezien, naar het gebod van Christus: "Verkondigt den dood des Heeren totdat Hij komt", en dat moge leiden tot een harmonizing van Uw besluit.

Met de meeste hoogachting,

Uw dienstwillige

J. H. v. Eck.

Organist,

dirigent der Chr.Zangver."Euphonia".

Het "smeekschrijft" van Henk van Eck aan het college van kerkvoogden van de N. H. kerk in Rhenen. (Archief Hervormde Gemeente Rhenen, in bewerking)

En alsof dat niet genoeg is, wordt net voor de bevrijding op 24 april 1945 de toren door de geallieerden zwaar gebombardeerd en het net gerestaureerde Leichel-orgel volledig verwoest.

(De restanten van dit orgel worden opgeslagen bij de firma Sanders in Utrecht, die het kleine orgel uit gebouw Irene in 1949 verplaatst naar de Cunerakerk. Waar de restanten gebleven zijn is niet bekend. Wel is een deel van het kleine pijpwerk verkocht aan inwoners van Rhenen, om aan geld te komen voor het nieuwe orgel.

Wie weet hoeveel mensen zo'n –emotioneel– kostbaar bezit in huis hebben? Het nieuwe instrument, een neobarok-orgel van de firma Van Vulpen, wordt in 1957 in gebruik genomen. (Het is dan nog niet helemaal af: er wordt ruimte opengehouden voor een borstwerk en voor enkele karakteristieke stemmen elders in het orgel. In 1980 worden die onderdelen ingevuld. Pas dan is het orgel voltooid.)

Op 8 januari 1946 schrijft Henk van Eck aan de kerkvoogdij:

Het gebeurde in de kerk heeft me zodanig geschokt dat me de moed ontbreekt langer te spelen terwijl het me eveneens aan moed ontbrak om te bedanken. Ik speel nu 12 jaar in Rhenen en heb pas een goed jaar in de Cunerakerk gespeeld.

Hij refereert in deze brief aan zijn voorstel een deel van het beschadigde orgel uit de Cunerakerk op te bouwen in gebouw Irene, iets wat volgens hem zonder bezwaar kan worden gerealiseerd. Hij schrijft: *Heus mijnheer Kruidenier, als er een goed orgel stond zou ik komen, al was 't op mijn kieeën, maar nu, zonder uitzicht (?) op verbetering dacht ik het er maar bij neer te leggen.*

Hierbij blijkt hoe gedesillusionieerd hij is. Op 6 februari 1946 probeert hij tijdelijk op non-actief te worden gesteld, totdat het orgel in de Cunerakerk is hersteld. Hij geeft ook een leeftijdsgrens aan van vijftig jaar. Tot 1959 wil hij dus wel wachten.

Zijn dochter Beppie zal later verklaren, hoe deze gebeurtenissen hem erg aangripen en tot het besluit brengen om te emigreren.

*Werkzaamheden aan het orgel in oorlogstijd
(Coll. mev. G.D. Beernaert-van Eck)*

*Gebouw Irene met het orgel en koster Henderik van den Berg, de vader van Evert
(Coll. J. Zeilmaker)*

In april 1947 vertrekt het gezin naar Zuid-Afrika, een nieuwe toekomst tegemoet. In die tijd vertrekken meer Nederlandse musici naar Zuid-Afrika – zoals Wim Zorgman, Karel Borgers, Henk Temmingh, Arthur Wegelin en Gradus Wendt.

Onderstaand gedicht getiteld *Rhenen* stuurt de dichter en prozaschrijver Jan H. de Groot aan Van Eck. Of het persoonlijk voor Van Eck geschreven is, kan niet worden achterhaald. De Groot, die tot 1938 redactiesecretaris is van het maandblad voor jongeren *Het Korenland*, stuurt het vanaf zijn werkadres in Amsterdam. De datum is niet bekend, maar het moet tussen 1932 en 1938 zijn geweest.

* Het blijft onduidelijk, hoe vaak Henk van Eck in de Cunerakerk tijdens de erediensten is te horen. Hij functioneert er maar een jaar daadwerkelijk als organist. Maar je kunt aannemen, dat hij ook in gebouw Irene als kerkmusicus de aandacht trekt.

De orgelwerken die er nog van hem te vinden zijn – een *Voorspel bij Psalm 116* en de (uitgebreidere)

Inleiding en Fuga bij het Declamatorium op een Cuneralegende: Ick will mi gaen vertroosten

– laten een traditioneel doorwrochte, gedegen,

chromatisch aangelegde stijl zien. Van Eck is onder geen beding modern voor zijn tijd, maar hoe kijkt de kerkelijke gemeente tegen hem aan? Vergeleken met de Cunera-organisten die hem opvolgen is Van Eck, verrassend genoeg, vooruitstrevend te noemen. Hij legt de lat voortdurend hoog, strijdt voor de edele kunst van de kerkmuziek en wil die – in naam van de Allerhoogste – vakmanschappelijk dienen. Vermoedelijk zou de gemeente van nu hem veel te “moeilijk” vinden, lastig en te weinig op “het volk” gericht.

Van Eck wordt opgevolgd door de musicus Leo van Stempvoort, die in 1957 – in 2007 precies 50 jaar geleden – het nieuwe Van Vulpenorgel gaat bespelen. De gemeente kan – beter gezegd: kerkenraad en kerkvoogden

Rhenen.

Cunera toren.

Hijsend geheven kinderhanden,
Geschoolpte vleugelen van engelen,
Kerkklokken beginnen te bengelen
en singen ver over de lande
en de kleine huizen achter het vinkier
van mingschaem en verweerde wallen
en schepen in 't kwiksilver gevallen
van zon op 't blinkend dek van de rivier.
De jubel van God's glimlach, die vertrouwd
heenglydt en keert en koestert dese oud'
en stille zelfvervreemde singen.
De tyd is hier verschrikt voorby gezeld,
want toefde hy, dan ving het nacht geweld
een orgel aan een oude paale te singen.

Jan H. de Groot.

Van Eck

kunnen – zijn eenvoudige, smaakvolle spel op zeker moment niet meer volgen en de gevoelige natuur Leo van Stempvoort vertrekt in 1984, vanwege de niet aflatende kritiek. Hij wordt als hoofdorganist opgevolgd door zijn neef Bob van Stempvoort uit Veenendaal. Voor het eerst is er dan in de Cunerakerk – zeer bewust – voor een amateurorganist gekozen. Bob van Stempvoort speelt populair. Met makkelijk in het gehoor liggende wijsjes en grote grepen. Merkwaardig ver verwijderd van de kunst van Van Eck. Maar in zijn tijd zal het spel van Henk van Eck vooral zijn afgezet tegen dat van zijn voorganger, de mysterieuze organist Abraham Cornelis Moinat. Dat moet een vakkundig, zeer fijnbesnaard musicus zijn geweest, die uitermate effectief omging met de monumentale ruimte van de Cunerakerk en met de zwelkast van zijn Leichel-orgel. Als tenminste de (schaarse) berichten mogen worden geloofd. Na het tijdperk Moinat komt de kunst van Van Eck wellicht niet al te opzienbarend over.

De muziekschool Ars Musica.

In 1934 is Henk van Eck docent-eigenaar van de muziekschool Ars Musica te Veenendaal, die hij waarschijnlijk in die tijd zelf opricht.

Op 28 november 1935 is er in het gebouw Eltheto te Veenendaal een Openbare Voordrachtsoefening. Achttien leerlingen van Henk van Eck geven acte de présence.

De toegang is vijftientig cent en er mag niet worden gerookt. Eén van de leerlingen is Truus van Laar. Zij is nu – in 2007 – 97 jaar, woont in de Tollekamp en speelt nog regelmatig orgel. Samen met Catherina Ursinus vervangt zij Henk van Eck weleens op het orgel in gebouw Irene, waarvoor hij een schriftelijke reprimande krijgt van het college van kerkvoogden. Hij wordt geacht zelf te spelen.

Op 9 en 10 december 1936 volgen weer uitvoeringen in Eltheto door Van Ecks leerlingen. Het feit dat er twee avonden zijn, geeft aan dat er veel animo voor is. De entreprijs is nog steeds een kwartje, de programma's tien cent en men kan zelfs plaats bespreken voor een dubbeltje. Men wordt verzocht tijdens de uitvoering rustig te blijven. Die Veenendalers toch.

De 97-jarige mevrouw G.J. (Truus) van Laar aan haar harmonium.

„Ars Musica” - avonden

Serie van 6 muziekavonden

onder auspiciën van de muziekschool „Ars Musica”
Directie: Henk van Eck

DATA: Maandagen 19 en 26 Nov., 3 - 10 - 17 Dec. in „ELTHETO” te Veenendaal en 24 Dec. (kerkconcert) in de Oude Kerk van de Mark.

ABONNEMENTEN voor de zes concerten à 1,- vanaf heden te bestellen bij boekhandel HARDEVELD. Looze kaarten in de week vóór elk concert à 1,- aan hetzelfde adres; en zo mogelijk aan de zaal.

Plaatsbeprekken: 11-12 uur op de uitvoeringsdata s/d zaal. Leerlingen der muziekschool kunnen op vertoon van inschrijvingskaart loose kaarten in ontvangst nemen 10 dagen voor elke uitvoering bij boekhandel Hardeveld.

Advertentie uit De Vallei van de zes muziekavonden in november en december 1945.

Waarschijnlijk in 1946 neemt Kor Dijkstra de muziekschool Ars Musica over.

In het dagblad *De Vallei* vinden we in 1950 diverse advertenties van de muziekschool onder directie van Kor Dijkstra. Er wordt les gegeven in onder meer piano, orgel, cello, mandoline, banjo, blokfluit en zang. Of de muziekschool later is opgeheven, is niet duidelijk.

Er is nog een muziekschool in Veenendaal. Deze wordt geleid door een oudleerling van Henk van Eck, namelijk Gijsbert van Zanten. Op 31 december 1970 wordt deze Veenendaalse Muziekschool omgezet in de Stichting Veenendaalse Muziekschool. Van Zanten wordt directeur.

Dat Van Zanten – net als Van Eck – een ondernemend musicus is, blijkt wel uit zijn actieradius.

In 1945 leidt hij al het Veenendaals Meisjeskoor en een Knapenkoor. In 1950 staan ook het mannenkoor De Veenzangers en de Christelijke Oratorium Vereniging Veenendaal onder zijn leiding. Op 13 maart 1950 geven De Veenzangers een concert in Eltheto, waar onder andere de cantate *Ons Veenendaal* van H. Thijs ten gehore wordt gebracht. Op 30 juni 1951 wordt in het verenigingsgebouw aan de Eikenlaan de operette *Sprookjesmelodie* opgevoerd, waarvan de tekst geschreven is door mevrouw Bos-Swart en de muziek

door de heer C. Verruijt jr. Er zijn over de honderd uitvoerenden en de leiding is in handen van Gijsbert van Zanten. Op 20 december 1950 voert de Christelijke Oratorium Vereniging

Veenendaals Meisjeskoor
Dir. GIJSBERT VAN ZANTEN

Gelegenheid tot aangifte

van Meisjes van 7-10 jaar voor de nieuwe onder-afdeling (IV.)
Aanmeldingen Vrijdagsmiddags van 4 1/2 - 5 1/2 uur in de U. L. O. school en LINDENLAAN 38 - TELEFOON 844

Ook voor het Knapenkoor
(Onderafdeling Werkgroep voor Muziek.)

Kunnen jongens van 7-12 jaar zich weer opgeven bij Leden van de werkgroep of LINDENLAAN 38.

Het deskundigst adres
Voor Blokfluit les:

MUZIEKSCH. „ARS MUSICA,
Dir. KOR DIJKSTRA

Advertenties uit De Vallei van 1950 en 1951.

Veenendaal het *Weihnachts Oratorium* van Johann Sebastian Bach uit, met medewerking van het (professionele) Utrechts Stedelijk Orkest en de zeer gerenommeerde solisten Ankie van Wickevoort-Crommelin (sopraan), Annie Woud (alt), John van Kesteren (tenor) en Guus Hoekman (bas). Deze mensen, die thuis zijn op de grote podia en daar onder grote dirigenten optreden, stellen zich hier – te Veenendaal – onder de leiding van Gijsbert van Zanten.

* Henk van Eck had in 1933 een Chevrolet, bouwjaar 1928, gekocht bij garage De Rhoter. Op een dag in dat jaar reed hij in de Betuwe door de Marsch, toen er boven zijn hoofd een schijngewicht plaatsvond tussen drie Nederlandse jachtvliegtuigen. Twee van de jagers raakten elkaar waarschijnlijk, want zij stortten neer, waarbij alle vier inzittenden omkwamen. Van Eck, die het gevecht al rijdend met belangstelling volgde, belandde met zijn Chevrolet in de sloot.

Christelijke Gemengde Zangvereniging Euphonia.

Op 9 februari 1931 wordt de Christelijke Gemengde Zangvereniging Euphonia (Grieks voor “goed klinkend”, “welluidend”), opgericht door bakker Evert van den Berg, dominee Kijne en Henk van Eck, die een jaar later organist wordt van de Cunerakerk. Hun ideaal is een vereniging, die op hoog niveau oratoria kan zingen. Het repertoire omvat werken van Johann Sebastian Bach, Wolfgang Amadeus

Euphonia in 1932 of 1933 met Van Eck staande onder de K van Dierenpark. Rechts naast hem meester Van Os, uiterst rechts meester Van Loo. Derde van rechts Roel van Laar; twaalfde van rechts Albert van Laar; zittend tweede van links Truus van Laar en vijfde van links Janny van Laar (Coll. mevr. G.D. Beernaert-van Eck)

Mozart, Johannes Brahms en Felix Mendelssohn. De naam Euphonia is bedacht door ds. Kijne. Henk van Eck is de eerste dirigent. Er wordt gerepeteerd in de Normalschool aan de Koningstraat en later in gebouw Irene, dat gereedkomt in 1938.

* 1931 is, als jaar van oprichting van Euphonia, omstreken. In het begin van de jaren dertig is Evert van den Berg bakkersgezel in Tiel. De afstand Rhenen-Tiel, en vice versa, wordt per fiets afgelegd. Het is bekend, dat Evert af en toe met Henk meefietst. Henk moet dan al organist in de Cunerakerk zijn en woont nog in Rumpt. Wellicht spreken ze bij deze

Euphonia half jaren dertig ter gelegenheid van het behalen van de eerste prijs bij een zangconcoors. Boven vlnr: Teke Esbra, J. de Leeuw, Nellesetijn, v. d. Grift, Hovestad, Evert v. d. Berg, Abraham Geerts, onbekend.

Dames staand vlnr: Greet Friezema, Truus Vervat (vrouw van Roel van Laar), Nel van Hees, onbekend, onbekend, Suus Esbra (vrouw van Busch), mevr. Hovestad, mevr. van Til, Maaike Verwey, Johanna van Os, Doortje Meijer (vrouw van Meijer de schilder), Gijsje de Kroon (vrouw van Hiensch V'daal), Fie Willenswaart (dochter v. d. dominee), dochter van Paul Schut, Berta de Kroon, To de Kruyf (naaischool), Lies Edel (vrouw van Cor Meijer), mevr. Temmink.

Zittend vlnr: Riek Vervat (vrouw van Gerrit van Viegen), onbekend, Cor Meijer, mevr. v. d. Grift (vrouw van bakker van de Grift), Kreeft (vader v. h. rusthuis), Henk van Eck, Eelke van Eck, C. van Loo (onderwijzer), A. Berkenpas (onderwijzer).

Zittend op de grond vlnr: Nel Puyk (dochter v. Chris Puyk v. d. Goedkope Winkel), Nel Schut, onbekend, mevr. Nellesteijn, onbekend. (Coll. mevr. H.A.M. v. d. Vendel-Esbra)

De betekenis van dit tableau vivant is niet helemaal duidelijk. Wel is bekend, dat het heeft te maken met De Toekomst van Euphonia. Het koor is nog jong en staat pas onderaan de ladder, die het net begint te beklimmen. De wieg met het opschrift Dubbel Mannenkwartet duidt op de oprichting van dit herenensemble. De tekst, die hierbij werd uitgesproken, luidt: "Het Dubbel Mannenkwartet ligt sluimerend terneer", aldus mevrouw Van Viegen. Op de foto uit 1933, zittend op de voorgrond: vrnl. een onbekende, Truus Vervat, Riek Vervat, Corrie van Hees. Daarachter: vrnl. Sientje van Dolderen, Gijsje de Kroon, Suus Erbra en Berta de Kroon. (Coll. mevr. H. van Viegen-Vervat)

ontmoetingen over hun beider passie en vatten ze het plan op een oratoriumvereniging te beginnen. Aangezien Henk van Eck pas in 1932 zijn aanstelling als organist zal krijgen, moet ook de oprichting in of na 1932 worden gesitueerd. Medeoprichter ds. J. Kijne doet intrede op 6 september 1931. Op het affiche van het religieuze zangspel *Zafnath Paänéah* staat het jaartal 1943 vermeld en het wordt opgevoerd ter gelegenheid van het tien-

Affiche van de eerste uitvoering op 11 april 1933
(Coll. mevr. G.D. Beernart-van Eck)

jarig bestaan van Euphonia. Het jaar van oprichting is daarom waarschijnlijk 1932 of begin 1933 en niet 1931.

Het koor gaat onder leiding van Van Eck vlot van start en groeit al gauw tot ruim 50 leden. De eerste uitvoering van Euphonia is op 11 april 1933 in de bovenzaal van café-restaurant De Koning van Denemarken (de “zaal van Altena”). Medewerking wordt verleend door Riek van Stam uit Gorinchem (sopraan), J.M. van den Berg uit Rhenen (piano) en H.H. Kaldenberg uit Herwijnen (orgel). Het programma bevat de volgende onderdelen:

Opening door Ds. J. Kijne.
Het koor zingt:
Psalm 138, Zondagmorgen en Avondvrede van H.W. de Wolff,
Frühlingschor uit het oratorium *Die Jahreszeiten* van Joseph Haydn en
In 't Woud van G. Nienhuis.

De sopraan brengt: Een aria uit het oratorium *Joshua* van Georg Friedrich Händel,
Litanie en Frühlingsglaube van Franz Schubert, *Meihoveke* van Hendrika van Tussenbroek, *t Mezeke* en *Naar Droomland toe* van Henri Zagwijn en *O, jubel mijn hart* van Cor Kuiler.
Orgel en piano spelen samen: *Variations* en *Cantabile* van Charles-Marie Widor.
Koor en alle medewerkenden verenigen zich in het slotstuk: *Soli Deo Gloria*, een cantate voor sopraan, koor, piano en orgel van Fetze Pijlman.
Sluiting door ds. A.G. van Willenswaard.
Algehele leiding: Henk van Eck.

Panorama-Molen op zuidoostelijke helling.

**Naar Rhenen komen d.w.z. de
Panorama-Molen bezoeken**

gelegen op den Moleberg in het plantsoen

RHENEN - TELEFOON 102.

3 minuten van tram, spoor en bus - Parkaerformule voor auto's.

Theeschenkerij - Amstellieren - concert

zessomple leggen normale prijzen.

Geselschappen en scholen speciale prijzen.

Belvédère

plus 80 Meter hooft A.P.

Panorama's over Rijn.

Beloven en Grakke.

Op het terrein

Rechten anno 1348.

Carillon met spijfel

het 1800 jaar Nederland

beltoon, geschiedkundig door

een bezaaier W.F. DEWOL

RECHTEN.

Beltoeren des maand tot,

aanstaad en GONGELIJK

CARILLONBESPELING

a.m. 4-5 uur.

Duizenden toegen er reeds heen en spraken eenparig hun bewondering uit over dit unicum in ons land.

DAGELIJKS GEOPEND OOK DES ZONDAGS

Een uitzicht uitover de Panorama-Molen.

Het Rechten anno 1348. Hier vroegen de Rechtenen beltoeren, want die het geveligt sticht op het terrein der Panorama-Molen.

Het groote Carillon, beltoon over den Rechtenen, want geschiedkundig op het terrein der Panorama-Molen, 1800 jaar hooft de hooft de hooft de hooft.

Affiche van de uitvoeringen op 20 en 27 juli 1933 (Coll. mevr. G.D. Beernaert-van Eck)

Op 20 juli 1933 geeft Euphonia een concert op de Panoramamolen, met medewerking van het Rhenensch Meisjeskoor. De keuze voor deze plek is wellicht bepaald door de aanwezigheid van het daar pas geplaatste zesentwintigdelige carillon. Van Eck, die ook beiaardier is, speelt op het carillon een drietal door hemzelf bewerkte stukken.

De in 1925 opgerichte stichting Carillonfonds Rhene wil het carillon in de Cuneratoren plaatsen, zodra die is gerestaureerd. Zover komt het echter niet. De Duitsers hebben andere plannen en nemen het carillon in 1943 mee naar hun vaderland. Er is nooit meer iets van vernomen.

In 1934 worden twee concerten gegeven. Op 11 januari gaat het om een uitvoering in de bovenzaal van De Koning van Denemarken, waarbij ook het in 1933 opgerichte Dubbel Mannenkwartet optreedt. Op 19 december laat Euphonia zich horen in de garage van Jan van der Horst.

Concert op den Panorama-Molen

Zaterdag 20 juli a.s., des avonds 8 uur, door de
Dir. Sam. Zanger, „JUFWA“, met medewerking van
Rhenensch Majsjeskoor en Klekkenspel
door Van Ecken, door Heer J. H. VAN ECK

PROGRAMMA.

1. a. Bode naar Nederland	Valentienad.
b. Nije Nederland	H. W. de Wolff
c. Aanspreke	H. W. de Wolff
De Zangvereniging „Jufwa“	
2. a. Will bedien en bedien	Valentienad.
b. Wiggelid	Jan Barken.
Rhenensch Majsjeskoor.	
3. a. Scherpen onder Jesse hands	Bewoord door
b. Gedachtid	J. H. v. Eck.
c. Einike Riedid	
Cantatevenging J. H. van Eck.	
4. a. De Bergijerd	F. Oosten.
b. Klappermarch	A. Fink
Rhenensch Majsjeskoor.	
5. a. Oerweld	Di Vlieg.
b. Best Mard	Jan. Stead.
c. In 't Woud	G. Wastach.
De Zangvereniging „Jufwa“	
6. a. Inbeten Coentien	Jef Dondj.
b. Flonay.	E. C. Verren.
c. Frenschid	Jan Barken.
Cantatevenging J. H. van Eck.	

Ieder welkom. Toegang vrij.

Dagsteefst op den Panorama-Molen.

Muziek - Zang - Klekkenspel.
Zaterdag 27 juli a.s., des avonds 8 uur, met mede-
werking v. d. Rhenensch Majsjeskoor „DES JESSEN“
van het Kinderkoor „LENTJESCHEN“ en Klekkenspel.
door Van Ecken door Heer J. H. VAN ECK.

PROGRAMMA.

1. Flonay March	F. Oosten.
Rhenensch Majsjesvereniging „Des Geenges“.	
2. a. De de Widd op het widd	Bewoord door
b. Einike Riedid	F. Oosten.
Cantatevenging F. Oosten.	
3. a. Het kerkidje	A. Lijon.
b. Het kerkidje (geogid)	Best Verloffen.
Kinderkoor „Lentjeschen“.	
4. Oerle „Overlede“	Teud.
Saver de Lychee, Saverle	G. Gassen.
Orlele March	Janus M. v. Land.
Rhenensch Majsjesvereniging „Des Geenges“.	
5. a. Bred de lant kerkidje	Bewoord door
b. Best van SF	F. Oosten.
Cantatevenging F. Oosten.	
6. In de Widd	Best Verloffen.
b. Het kerkidje	Best Verloffen.
Kinderkoor „Lentjeschen“.	
7. Goed Niddidien, march	Wijf Schreemere.
La oerle d' m. march	E. de Verreng.
Scherpen, march	H. Gassen.
March Populir	Jules March.
Rhenensch Majsjesvereniging „Des Geenges“.	
8. Widdien	C.L. Walter. Best.
Cantatevenging F. Oosten.	

Consumptie verplicht.

Bekendende de maand Augustus op de PANORAMA-MOLEN bedien BONCHESLAAYNE 8 uur, opgedien van het RHEENSCHE MANDOLINE ENSEMBLE „MEZILIE NIKEN“, onder leiding van den Heer J. H. VAN ECK.

Affiche van de uitvoeringen op 20 en 27 juli 1933 (Coll. mevr. G.D. Beernaert-van Eck)

In Eltheto te Veenendaal wordt op 9 en 10 december 1936 – het is hierboven reeds gememoreerd – door Van Ecks muziekschool Ars Musica een Openbare Voordrachtsoefening gehouden. Op de tweede avond is (dus) ook Euphonia van de partij. Het koor brengt de volgende nummers: *In Stiller Nacht* van Johannes Brahms, *Busstag* van Robert Schwalme, *Slaap zacht* van Franz Abt en *Avondvrede* van H. W. de Wolff.

Maar de ambities van Van Eck reiken verder. Hij componeert een religieus zangspel in drie bedrijven, *Zafnath-Paänéah*, dat wordt opgevoerd door Euphonia ter gelegenheid van het tienjarig bestaan van deze vereniging, zoals het programabladd van die tijd vermeldt: op 19 maart 1943 in Eltheto te Veenendaal en op 17 maart 1943 in gebouw Irene. Het Knapenkoor uit Rhenen, een twintigtal jongens van acht tot twaalf jaar, waarvan Van Eck ook dirigent is, doet mee als klaagjongens. Het koor vertegenwoordigt klaagvrouwen, slaven, engelen, tovenaars, hovelingen en maagden. Iedereen is “in kledij uit de bijbelse tijd”. Ook is er een aantal voor die tijd bekende solisten aangetrokken. Het is een spektakelstuk met decor, toneelverlichting en geluidsversterking. Het manuscript

Bewijs van Toegang

Prijs . . . . . 50 cent

UITVOERING

door de

Chr. Gem. Zangvereniging „EUPHONIA” te Rhenen

Beschermheer: EdelAchtb. Heer Burgemeester Jhr. Mr. Dr. M. L. van Holthe tot Echten

DIRECTEUR: J. H. VAN ECK

op D.V. DONDERDAG 11 JANUARI 1934, des avonds 7.45 uur
in de Bovenzaal van Hotel „DE KONING VAN DENEMARKEN”.

Medewerking door: RHENENSCH MEISJESKOOR;
den heer W. VAN DULK te Wageningen (Bariton);
een DUBBEL MANNENKWARTET en de heeren
J. M. VAN DER BERG en J. H. VAN ECK (piano).

PROGRAMMA

OPENING DOOR Ds. A. GR. VAN WILLENSWAARD.

1. a Ave Verum . . . . . W. A. Mozart
b Beati Mortui . . . . . E. Mendelssohn
c Du Hirte Israels . . . . . D. Bortolanski
Koor.

2. a Boven de starren . . . . . Frans Aht
b De Vesper . . . . . L. v. Beethoven
Dubbelmannenkwartet.

3. Impromptu As dur . . . . . Fr. Schubert
(Allegretto-Trio-Allegretto).
Piano-solo door J. M. v. d. Berg

4. a Het uurwerk . . . . . Carl Loewe
b Gebed voor het Vaderland, Arr. Spigel
Bariton met piano.

5. a Ontwaakt . . . . . Ol. Koop
b Gebed (Largo) . . . . . G. F. Händel
Koor.

PAUZE,

6. Sonate F-moll . . . . . L. v. Beethoven
(Allegro-Adagio-Mezssette-Presto).
Piano-solo door J. H. van Eck

7. a De Ruïne . . . . . A. Mosmans
b Hoort gij die stemme . F. F. Flemming
c De Heer is mijn Herder . . . . . Bastiaans
Koor.

8. a Zing je lied . . . . . Rosine de Cocq
b Op Schaatsen . . . . . Fr. Visser
c Sluimerliedje . . . . . H. W. de Wolff
Rhenensch Meisjeskoor.

9. a Abschied von der Mutter, F. Bäcker
(met Bariton-solo).
b Pilgerchor . . . . . Rich. Wagner
Dubbelmannenkwartet.

10. Zauberflöte (Overture), W. A. Mozart
Piano-quatre mains door
J. M. v. d. Berg en J. H. van Eck.

11. Psalm 8 . . . . . F. Pijlman
Koor, Solo, Kinderkoor en Piano.

SLUITING DOOR Ds. JOH. KIJNE.

WIJZIGING VOORBEHOUDEN.

Euphonia voor de muziektent in het Koningin Elisabethplantsoen in 1940 (Coll. Euphonia)

Opvoering van Zafnath-Paäñeah in gebouw Irene op 17 maart 1943 (Coll. G. van Ingen)

van *Zafnath-Paänéäh* is nog in bezit van de dochter van Van Eck in Pretoria. Muzikaal is het een succes, maar financieel is het minder geslaagd.

Na het vertrek van Henk van Eck in 1947 gaat het niet goed met de vereniging en moet zij wegens financiële tekorten worden opgeheven.

Het is 7 januari 1955 als Teke Esbra, Berend van de Beek en Herman van den Berg het initiatief nemen tot heropricting van de oratoriumvereniging Euphonia. Zij plaatsen een advertentie en al snel melden zich een zestigtal leden, waaronder een flink aantal heren. Er wordt een voorlopig bestuur gekozen, met als voorzitter bakker Evert van den Berg, die ook bij de eerste oprichting betrokken is geweest, als secretaris kruidenier Berend van de Beek en als penningmeester drogist Herman

van den Berg. Dirigent wordt Gijsbert van Zanten uit Veenendaal. Zij willen voorzichtig van start gaan met korte stukken om, na een stevige basis te hebben gelegd, zich weer te wijden aan het uitvoeren van complete oratoria. De repetities vinden plaats in de zaal van hotel Laheij (nu Bruna), op de woensdagavond, van 19.45 tot 21.45 uur.

Al spoedig na de heropricting wordt in juni besloten het *Hallelujakoor* (uit het oratorium *Messiah*) van Georg Friedrich Händel en een *Agnus Dei* van Wolfgang Amadeus Mozart in studie te nemen. Deze – bepaald niet simpele – stukken zijn al eerder uitgevoerd door het koor van de eerste oprichting, namelijk tijdens de bevrijdingsdienst in de Cunerakerk.

De ingeslagen weg is een succes en voor de advent richt het koor zich op *Das neugeborenes Kindelein* van Dietrich Buxtehude en een *Weihnachtscantate* van Georg Philipp Telemann. Het koor telt nu ongeveer vijfenzeventig leden.

Tien-jarig bestaan
 Ota. Sem. Zangvereniging „Euphonia“ te Rhenen
 Bezoekadres: O.L.B. & J. Jansz Straat v. Hartbeekhoek, Lokaal-Voerstraat
 Dr. A. Gr. & Willemstraat, Veen. & Beekweg, Dr. Hek van Eck.

Zafnath - Paänéäh

KELIHEUS ZANGSPEL IN 3 DEELJEFEN
 TEKST EN MUZIEK VAN HENK v. ECK.

Opvoeringen:
 Woensdag 12 MAART 1943 n.m. 7.30 uur in „Arms“
 te Rhenen en op Vrijdag 19 MAART 1943 n.m. 7 uur
 in „Elfsater“ te Veenendaal.

PERSONELEN:

Zangf.	J. A. Hogenboom (Timmer)	Stemmen	
Zangf.	J. van der Beek (Zangf.)	Ed. van der Beek	
Zangf.	G. van der Beek (Timmer)	Konink	
Zangf.	H. van der Beek (Zangf.)	Fluiter	
Zangf.	R. van der Beek (Zangf.)	Fluiter	
Zangf.	S. van der Beek (Zangf.)	Fluiter	
Zangf.	A. van der Beek (Zangf.)	Fluiter	
Zangf.	A. van der Beek (Zangf.)	Fluiter	

Orgel: G. van der Beek
 Fluit: H. van der Beek en Dr. van der Beek
 Vocaal: Th. van der Beek
 Tulp: J. G. van der Beek

Doort en voorzitter: Schöler, Amstel.
 Toezichtvoering: Van der Beek, Amstel.
 Voornamelijk: Van der Beek, Amstel.

Lening: Hek v. E. & J.

Rechtsopdracht: El - I met het de velen, op de datum der uitvoeringen.
 De Programma is evenals BEWEGE VAN TOEGANG.

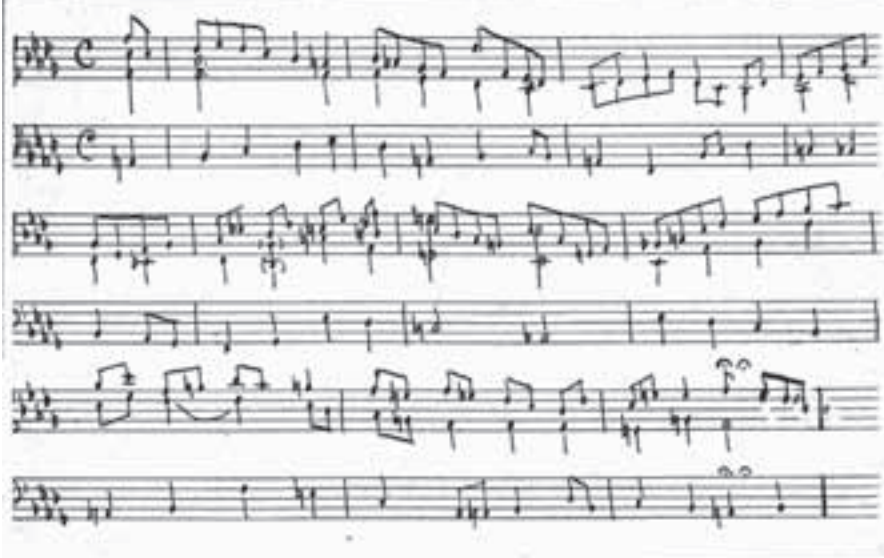
Entree: f. 1.50

Affiche Zafnath-Paänéäh (Coll. Historische Vereniging Veenendaal)

Zafnath-Paäntah
Tehet en murck van Heek van Eck.

Alt., Alto solo en Jemser-party.

- 1 Overture
- 2 Hoornleiding
- 3 Inleiding Pentateuch en Koor
- 4 Pentateuch (recitatief) Nachwoord: beaen heeten zij hem nog
- 5 Alt-aria.

The image shows a handwritten musical manuscript. At the top, the title 'Zafnath-Paäntah' is written in a cursive hand. Below it, the composer's name 'Tehet en murck van Heek van Eck.' is written. The manuscript is divided into sections, with the fifth section being an 'Alt-aria'. This section consists of six staves of musical notation. The notation includes a treble clef, a common time signature (C), and various musical notes, rests, and ornaments. The handwriting is clear and legible.

Fragment manuscript Zafnath-Paäntah (Coll. mevr. G.D. Bernaert-van Eck)

Zuid-Afrika

In april 1947 vertrekt Henk van Eck naar Williston in Zuid-Afrika. Zijn gezin voegt zich in december van hetzelfde jaar bij hem. Begin 1948 verhuizen zij met elkaar naar George, in de Kaapprovincie.

Van Eck wordt hier muziekleraar bij het Kaaps Onderwijs Departement en organist in de kerk. Hier ontmoet hij ook zijn tweede vrouw Anna Maria Joubert, geboren op 18 januari 1922, met wie hij in 1954 trouwt. Zij blijven er vijf jaar wonen. Vijf gelukkige jaren, zoals hij later in zijn biografische aantekeningen schrijft. In 1953 krijgt hij een betrekking in Pretoria. Hij wordt daar hoofd muziek van het Onderwijsdepartement in Transvaal. En dirigent van het mannenkoor De Hollandia Sangers. Roel Goris, die in de jaren vijftig in Rhenen woont en net als Van Eck met zijn familie emigreert, maakt ook enige tijd deel uit van dat koor. Van 1961 tot 1962 is Van Eck hoofd van de muzikafdeling van de Middelbare Beroepschool in Kroonstad, dat is gelegen tussen Bloemfontein en Johannesburg.

In 1963 vertrekt hij naar Kaapstad, waar hij een aanstelling krijgt als docent schoolmuziek van het Battswood Opleidingscollege (Pabo) en de Plumstead High School. Tevens wordt hij beiaardier van het stadhuis en organist van de presbyteriaanse St. Andrewskerk. Het is in deze kerk, dat hij op 27 mei 1973 zijn loopbaan als organist na vijftig jaar afsluit.

In Kaapstad leidt hij ook een operakoor voor kleurlingen, waarmee hij een tournee door Nederland wil maken. Hij zet zich hier sterk voor in, maar krijgt veel tegen-

Het ligt in de bedoeling de Oratoriumvereniging
„EUPHONIA”
te RHENEN
weer op te richten. Zij, die lid wensen te worden,
kunnen zich opgeven aan onderstaande adressen:

Drogisterij „Westera”
Telefoon 327

T. Th. Esbra, Herensraat 17

B. v. d. Beek, Herenstraat 36
Telefoon 425

werking van de Zuid-Afrikaanse regering en politiek en ook in Nederland stuit zijn mogelijke komst op weerstand, vanwege de boycot van het apartheidsregime. Vooral de tegenwerking van Nederlandse zijde grijpt hem erg aan. Hij krijgt een zenuwzinking en belandt in het ziekenhuis.

In zijn periode in Zuid-Afrika bestrijkt hij de vakgebieden orgel, piano, solozang, schoolmuziek, kerkmuziek en alle muziektheoretische disciplines. Hij componeert orgel- en koorwerken, sololiederen en zangspelen. Onder het pseudoniem M.S. Pretorius publiceert hij een aantal bundels schoolliederen. Verder is hij examinerende jurylid bij muziekconcoursses en lid van de Adviserende Raad van de Universiteit van Zuid-Afrika.

In Zuid-Afrika is muziekonderwijs een vak op de basisschool en in het middelbaar onderwijs is het één van de minimaal zes eindexamenvakken.

Van Eck's grote verdienste is, dat hij – in zijn functie bij het Transvaalse Onderwijs Departement in Pretoria – op duizenden muziekstudenten en onderwijzers de liefde voor muziek overdraagt. Henk van Eck weet zo een onuitwisbaar stempel te drukken op het muziekonderwijs in Zuid-Afrika.

Van zijn hand komen composities voor orgel, piano, koor, solozang en talloze schoolmuziekwerken.

In Kaapstad openbaart zich de ziekte van Parkinson. In 1974 vestigt hij zich weer in Pretoria. Van Eck voert een uitgebreide correspondentie, speelt schaak met vrienden en houdt zich bezig met zijn grote passie: de Bach-cantates. Op 30 mei 1978 overlijdt hij in Pretoria, ten gevolge van een val. Hij is dan 69 jaar oud. Het blad *Musicus*, tijdschrift van het Departement Muziekexamens van de Universiteit van Zuid-Afrika, herdenkt Van Eck in 1979 als volgt:

Suid-Afrika is in sy musiekgeskiedenis sterk beïnvloed deur die Nederlandse musici wat hulle hier kom vestig het en ten volle in die volkslewe opgegaan het. Hoe groot en heilsaam hierdie invloed was word nie altyd na waarde geskat nie. Daarom het die redaksie van Musicus dit goed gedink om

Henk van Eck in 1946 (Coll. mevr. G.D. Beernaert-van Eck)

Musiekman
môre
begrawe

MNR. HENK VAN ECK (69), 'n voormalige Organiseerder van Musiek van die Transvaalse Onderwysdepartement, word môre om 11 vm. uit die Avbobkapel in Von Wiellighstraat, Pretoria; begrawe. Die diens word gelei deur ds. H. F. Heymann van die NG Gemeente Bronberg.

Mnr. Van Eck is Dinsdag in sy huis in Sunnyside, Pretoria, oorlede ná 'n ernstige operasie. Hy laat sy vrou en ses kinders agter.

De overlijdensadvertentie

Henk van Eck op latere leeftijd (Coll. mevr. G.D. Beernaert-van Eck)

'n huldeblyk aan Henk van Eck te plaas, geskryf deur 'n kollega van hom, dr. Paul Loeb van Zuilenburg. Ook Musicus bring hulde aan die werk van hierdie musikus. Hij wordt omschreven als een begaafd mens met een absoluut gehoor, een scherp verstand en veel scheppend talent, zowel muzikaal als literair. Henk van Eck heeft uiteindelijk in Zuid-Afrika zijn bestemming gevonden.

Bronnen:

Mw. G.D. Beernaert-van Eck, Pretoria Z.A., Mw. R. Goede-Goris, Pretoria Z.A., Mw. E. Boekkooi, Port Elizabeth Z.A., Mw. A. van Honk-Hekman, Ingen, Mw. G.J. van Laar, Mw. H. van Viegen-Vervat, Mw. H.A.M. van de Vendel-Esbra, Mw. A. van Dijk-van den Berg, dhr. W.A. Puijk.
Loeb van Zuilenburg, P., *Musicus*, tijdschrift Dep. Muziekexamens Unisa, Pretoria Z.A.
Beek, T. van, *Wij groeiden op in Veenendaal*, Veenendaal 2002.
Boelbouwer, H.C., *Oud Rhenen* 2006-1.
Meinen, D.W., *Oud Rhenen* 1993-2.
De Vallei 1945-1955.

Deys, H.P., A.J. de Jong en W.H. Strous, *500 Jaar Cuneratoren te Rhenen, 1492-1992*, Rhenen 1992.

Deys, H.P., *Ons Genoegen van begin tot heden*, Rhenen 1993.

Archief gemeente Veenendaal.

Archief gemeente Rhenen.

Archief Hervormde Gemeente Rhenen, in bewerking.